

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาถึงบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของอาจารย์สภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู ความการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่อยู่ในขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ คือ

1.1 ผู้บริหารของวิทยาลัยครูในสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ที่ดำรงตำแหน่งอธิการ รองอธิการ หัวหน้าสำนักงานอธิการ หัวหน้าศูนย์ หัวหน้าคณะวิชา และหัวหน้าภาควิชา ทำหน้าที่บริหารอยู่ในปีการศึกษา 2532 มีจำนวนทั้งหมด 264 คน

1.2 อาจารย์ของวิทยาลัยครูในสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ที่มีโคดำรงตำแหน่งผู้บริหารที่ระบุไว้ในข้อ 1.1 ได้แก่ อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ที่ทำการสอนอยู่ในปีการศึกษา 2532 มีจำนวนทั้งหมด 1,183 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและอาจารย์วิทยาลัยครูในสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ประจำปีการศึกษา 2532 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางของโรเบิร์ต วี. เครชชี และเคย์เล่ คับเบิลยู

มอร์แกน (Robert V. Krejcie and Dayle W. Morgan 1970 : 607-608)

โดยมีค่าความเชื่อมั่น (Level of Confidence) ที่ร้อยละ 95 เมื่อเทียบจาก ตารางข้างกล่าวแล้วได้กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยดังนี้

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร จากจำนวนประชากร 264 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 60.23 ของประชากรผู้บริหารทั้งหมด

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ จากจำนวนประชากร 1,183 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 291 คน คิดเป็นร้อยละ 24.60 ของประชากรอาจารย์ทั้งหมด

หลังจากนั้นจึงได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยเทียบเป็นสัดส่วนกับจำนวนผู้บริหารและอาจารย์ทั้งหมดของแต่ละวิทยาลัยครู ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร 159 คน และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ 291 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทั้งหมด 450 คน ดังรายละเอียดที่แสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและอาจารย์สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์
จำแนกตามวิทยาลัยครูที่ทำการศึกษา

วิทยาลัยครู สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์	จำนวนประชากร			จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร	อาจารย์	รวม	ผู้บริหาร	อาจารย์	รวม
วิทยาลัยครูจันทร เกษม	44	217	261	26	53	79
วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	43	206	249	26	51	77
วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	43	205	248	26	50	76
วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ	46	223	269	28	55	83
วิทยาลัยครูพระนคร	51	232	283	31	57	88
วิทยาลัยครูธนบุรี	37	100	137	22	25	47
รวม	264	1,183	1,447	159	291	450

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร วารสาร สิ่งพิมพ์ หนังสือและรายงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรม ซึ่งแบบสอบถามทั้งหมดมี 2 ชุดคือ

ชุดที่ 1 แบบสอบถามของผู้บริหาร

ชุดที่ 2 แบบสอบถามของอาจารย์

แบบสอบถามแต่ละชุดประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของอาจารย์ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู เนื้อหาของแบบสอบถามในตอนนี้มุ่งที่จะสำรวจการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู 3 ด้าน คือ

1. ด้านบุคลิกภาพ

2. ด้านสมรรถภาพทางการสอน

3. ด้านหน้าที่การงาน

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ โดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

บทบาทที่เป็นจริง

5 หมายถึง ปฏิบัติตามบทบาทนั้นมากที่สุด

4 หมายถึง ปฏิบัติตามบทบาทนั้นมาก

3 หมายถึง ปฏิบัติตามบทบาทนั้นปานกลาง

2 หมายถึง ปฏิบัติตามบทบาทนั้นน้อย

1 หมายถึง ปฏิบัติตามบทบาทนั้นน้อยที่สุด

บทบาทที่คาดหวัง

- 5 หมายถึง ควรปฏิบัติตามบทบาทนั้นมากที่สุด
- 4 หมายถึง ควรปฏิบัติตามบทบาทนั้นมาก
- 3 หมายถึง ควรปฏิบัติตามบทบาทนั้นปานกลาง
- 2 หมายถึง ควรปฏิบัติตามบทบาทนั้นน้อย
- 1 หมายถึง ควรปฏิบัติตามบทบาทนั้นน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณธรรม

นักศึกษาคู

ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า

การให้คะแนน กำหนดน้ำหนักของปัญหา แบ่ง เป็น 5 ระดับ คือ

เป็นปัญหามากที่สุด	5	คะแนน
เป็นปัญหามาก	4	คะแนน
เป็นปัญหาปานกลาง	3	คะแนน
เป็นปัญหาน้อย	2	คะแนน
เป็นปัญหาน้อยที่สุด	1	คะแนน

2. การสร้างเครื่องมือวิจัย

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

2.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ รายงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และได้อาศัยกรอบในการศึกษาจากการประชุมสัมมนาของคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ทุกมหาวิทยาลัยที่เชียงใหม่เมื่อปี พ.ศ.2520 มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความตรงตามเนื้อหา

(Content Validity) ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านคือ

- 1) ศาสตราจารย์ สุมน อมรวิวัฒน์
ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2) ศาสตราจารย์ อำไพ สุจริตกุล
ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- 3) รองศาสตราจารย์ ประภาศรี สีหอำไพ
ภาควิชาสารพัดศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 4) คร.วิจิตร จันทรากุล
รองอธิบดีกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ
- 5) คร.วิศิษฐ์ ชุมวรฐายี
หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ

2.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจแก้ไขและเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิไปปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารและอาจารย์ในวิทยาลัยครูชลบุรี ที่มีโซกลุ่ม-ตัวอย่าง โดยการสุ่มอย่างง่ายมาจำนวน 20 คน ซึ่งเป็นผู้บริหาร 10 คน และอาจารย์ 10 คน เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามดังนี้

แบบสอบถามของผู้บริหาร ได้ค่าความเที่ยง 0.86

แบบสอบถามของอาจารย์ ได้ค่าความเที่ยง 0.95

หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามฉบับนี้มาเป็นแบบสอบถามฉบับจริง เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ โดยแบบสอบถามแต่ละชุดแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้บริหารมีจำนวน 7 ข้อ
อาจารย์มี 8 ข้อ

ตอนที่ 2 บทบาทของอาจารย์ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู 3 คำน,
มีจำนวน 32 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 คำน มีจำนวน 10 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อความสะดวกในการ เก็บรวบรวมข้อมูลและไม่ให้เกิดผลข้างเคียง (Side Effect) ในทางลบ จึงได้กำหนดขั้นตอนและดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1. ขออนุญาตรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงอธิบดีกรมการฝึกหัดครู เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล

2. ทำจดหมายถึงผู้บริหารและอาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3. แจกแบบสอบถามแก่ผู้บริหารและอาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกด้วยตนเองและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทั้งหมด

จำนวนแบบสอบถามที่ผู้วิจัยนำไปแจกแก่ผู้บริหารและอาจารย์มีจำนวนทั้งสิ้น 450 ฉบับ เป็นผู้บริหาร 159 ฉบับ อาจารย์ 291 ฉบับ ปรากฏว่ารวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนกลับมาในสภาพสมบูรณ์นั้น มีจำนวน 389 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.44 ของแบบสอบถามทั้งหมด เป็นแบบสอบถามของผู้บริหาร 131 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.39 ของผู้บริหารทั้งหมด และแบบสอบถามอาจารย์ 258 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.66 ของอาจารย์ทั้งหมด จึงรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของแบบสอบถามที่แจกไปและได้รับคืน

กลุ่มประชากร	แบบสอบถามที่ส่งไป	แบบสอบถามที่ได้รับ	คิดเป็นร้อยละ
ผู้บริหาร	159	131	82.39
อาจารย์	291	258	88.66
รวม	450	389	86.44

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science : SPSS) ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) จากสูตร (ประคอง กรรณสูต 2525 : 40) ดังนี้

$$P = \frac{n}{N} \times 100$$

$$P = \text{ค่าร้อยละ}$$

$$n = \text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มย่อย}$$

$$N = \text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}$$

แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ที่ตอบบทบาทของ
อาจารย์ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครุฑตามลำดับขั้นตอนนี้

2.1 ทรวจให้คะแนนแต่ละข้อมาหน้าหนักของคะแนนที่กำหนดไว้

2.2 นำคะแนนแต่ละข้อมาหาคำนวณหาค่ามัธยิมเลขคณิต (\bar{X})

และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สูตร (ประคอง กรรณสูต ม.ป.ป. :
66-67) ดังนี้

คำนวณหาค่ามัธยิมเลขคณิต ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

$$\bar{X} = \text{ค่าเฉลี่ย}$$

$$\sum x = \text{ผลรวมของคะแนนทั้งหมด}$$

$$N = \text{จำนวนคนในกลุ่มประชากร}$$

การแปลความหมายของคะแนน ปรับปรุงจากแบบคิตตามเกณฑ์ของ เบสต์

(Best 1970 : 175) ดังนี้

4.50-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือควรปฏิบัติตามบทบาทนั้นมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือควรปฏิบัติตามบทบาทนั้นมาก

2.50-3.49 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือควรปฏิบัติตามบทบาทนั้นปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือควรปฏิบัติตามบทบาทนั้นน้อย

1.00-1.49 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือควรปฏิบัติตามบทบาทนั้นน้อยที่สุด

คำนวณค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum X^2}{N} - \left(\frac{\sum X}{N}\right)^2}$$

เมื่อ S.D. = ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 X^2 = ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง
 N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

หลังจากนั้นจะนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

2.3 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการรับรู้ของผู้บริหารกับอาจารย์
 ที่มีบทบาทของอาจารย์ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู โดยการทดสอบค่าที (t-test)
 ซึ่งใช้สูตร (ประคอง กรวรรณสุต ม.ป.ป. : 87) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}}$$

\bar{X}_1 = คะแนนเฉลี่ยของข้อมูลกลุ่มที่ 1
 \bar{X}_2 = คะแนนเฉลี่ยของข้อมูลกลุ่มที่ 2
 S_1^2 = ความแปรปรวนของข้อมูลกลุ่มที่ 1
 S_2^2 = ความแปรปรวนของข้อมูลกลุ่มที่ 2
 N_1 = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มที่ 1
 N_2 = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มที่ 2

หลังจากนั้นจะนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู
 ตามขั้นตอนนี้

3.1 ทรวจให้คะแนนแต่ละข้อคำถามตามน้ำหนักของคะแนนที่กำหนด

3.2 นำคะแนนแต่ละข้อคำถามมาคำนวณหาค่ามัธยิม เลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบน-
 มาตรฐานเช่นเดียวกับข้อ 2.2

การแปลความหมายของคะแนน ปรับปรุงจากแบบคิดตามเกณฑ์ของเบสท์

(Best. 1970 : 175) ดังนี้

4.50-5.00	หมายถึง	เป็นปัญหามากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง	เป็นปัญหามาก
2.50-3.49	หมายถึง	เป็นปัญหาปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง	เป็นปัญหาน้อย
1.00-1.49	หมายถึง	เป็นปัญหาน้อยที่สุด

หลังจากนั้นจะนำเสนอผลการวิจัยในรูปตารางประกอบคำบรรยาย